

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. I. Duplici conclusione difficultas proposita resolvitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

enfare imperfectam & legalem sanctificationem, quia per sacramenta veteris legis homines sanctificabantur. Ita docent Melchior Cano 1. p. tele-
 ctionis de sacramentis in genere. Bellarminus
 tomo 3. lib. 1. de sacramentis propositione 2. di-
 centes sacramenta veteris legis non idcirco sacramenta sunt,
 quia significant gratiam justificantem, sed quia signifi-
 cant & efficiunt gratiam legalem. Hos sequuntur
 Calpenius disp. 1. sect. 3. Aversa hic qu. 60. sect. 2.
 & Philippus à S. Trinitate disp. 1. dubio 2. Alii
 vero asserunt, de ratione quidem sacramenti ef-
 fectum significare rem sacram perfectam & sanctifican-
 tem, qualis est gratia, non tamen in actuali usu
 sacramenti conferendam suscipienti sacramen-
 tum, sed satis esse quod significet gratiam dan-
 dam aliquo tempore. Ita Soto, Suárez, Vázquez,
 & Martínez à Prado.

§. I.

Duplici conclusione difficultas proposita
resolvitur.

Deo primò: de ratione sacramenti esse signi-
 ficare perfectam sanctitatem quæ est per
 gratiam.

Probatur primò auctoritate D. Augustini 19.
 contra Faustum cap. 16. dicentis sacramentum
 esse donum temporale, significare verò donum
 æternum: nomine enim doni æterni nequit in-
 telligi sanctitas solum legalis, utpote temporalis.
 Item auctoritate Concilii Tridentini appro-
 bantis sess. 13. cap. 3. dictum istud de sacramentis
 in communi: *Sacramentum est invisibilis gratiæ visi-
 bilis forma*, quod ex Magistro sententiarum in 4.
 dist. 1. sumptum est. Præterea ex D. Thoma hic
 art. 2. ad 3. asserente ea solum esse sacramenta,
 quæ significant perfectionem sanctitatis huma-
 næ, non verò quæ significant dispositionem ad
 illam.

Probatur secundo: Docent communiter
 Theologi non posse verum sacramentum insti-
 tutum nisi à solo Deo, vel ex speciali commissione i-
 plius, quia nimirum sacramentum debet esse si-
 gnum gratiæ conferendæ, & solus Deus, sicut
 potest esse author gratiæ, ita & tale signum insti-
 tuere: Atqui si ad rationem sacramenti sufficeret
 significatio cujuslibet sanctitatis imperfectæ, si-
 cut potest Ecclesia, propria auctoritate cæremoni-
 as instituere, quæ conferant & significant hu-
 manam sanctitatem, ita posset propria auctori-
 tate sacramenta instituere: Ergo ad rationem sa-
 cramenti non sufficit significatio sanctitatis im-
 perfectæ, sed requiritur significatio sanctitatis
 perfectæ, quæ est per gratiam.

Probatur tertio: Ad rationem sacramenti ut
 sic, requiritur significatio illius sanctitatis quæ
 distinguit ipsum ab omnibus quæ non sunt sa-
 cramenta: Sed sanctitas legalis & imperfecta non
 distinguit sacramentum ab omnibus quæ non
 sunt sacramenta: Ergo ad rationem sacramenti
 ut sic, non sufficit significatio sanctitatis imper-
 fectæ. Major constat, de ratione enim differen-
 tiæ essentialis sacramenti, quæ est significare rem
 sacram, est quod ipsum distinguat ab omnibus
 aliis quæ non sunt sacramenta. Minor verò pro-
 batur ex eo quod in lege veteri multæ erant cære-
 moniæ, quæ imperfectam & legalem sanctifi-
 cationem causabant & significabant, ut colligitur
 ex illo ad Hebræos 9. *Solummodo in cibis, & po-
 tibus, & variis baptisimatibus & iis quæ carnem*

Tomo V.

A nemo dicit omnes illas cæremonias, ablutiones,
 & iustitias carnis fuisse sacramenta. Item in lege
 gratiæ, prima tonsura est cæremonia sacra, per
 quam homo incipit dicari cultui divino, quæ
 proinde aliquam sanctitatem confert & signifi-
 cat, & tamen non est sacramentum. Aqua lustralis
 est etiam cæremonia sacra, aliquam homini cui
 applicatur conferens sanctitatem, in quantum
 delet peccata venialia. Per signum crucis, & ma-
 nuum impositionem, confertur cathecumenis,
 subindeque significatur aliqua sanctificatio im-
 perfecta; & tamen neque aqua lustralis, neq. si-
 gnum crucis, neq. illa manuum impositio, sunt
 sacramenta, sed solum dicuntur sacramentalia:
 Ergo non quæcumq. sanctitas, etiam homini in-
 trinseca, multò minù extrinseca, sed solum san-
 ctitas perfecta quæ habetur per gratiam, est dis-
 cretiva sacramenti ut sic, ab omnibus quæ non
 sunt sacramenta.

Si dicas illa tria aliunde deficere à ratione sa-
 cramenti, ex eo nêpe quod sint cæremoniæ, non
 à Deo, sed à Ecclesia propria auctoritate insti-
 tutæ. Contra est, quod in præcedenti probatione
 dicebamus, nempe quod si ad rationem sacra-
 menti sufficeret significatio cujuslibet sanctita-
 tis imperfectæ, sicut potest Ecclesia propria au-
 thoritate cæremonias instituere quæ conferant
 & significant huiusmodi sanctitatem, ita posset
 propria auctoritate sacramenta instituere, & idẽ
 cum proportionem dicendum est de Synagoga.

Deniq. suaderi potest conclusio: Sacramenta
 novæ & veteris legis ejusdem rationis sunt, & u-
 nivocè conveniunt in ratione signi rei sacre, ut
 articulo præced. ostentum est: At hoc falsum es-
 set, si ad ista sufficeret significare sanctitatem le-
 galem & imperfectam, & non ad nostra: Ergo,
 &c. Sequela Minoris patet, sanctitas enim legalis
 æquivocè, vel ad summum analogicè, dicitur san-
 ctitas, comparata ad sanctitatem perfectam, quæ
 per gratiam justificantem confertur: sanctitas e-
 nim perfecta, in immunitate à peccato, & c. & di-
 tudine voluntatis consistit; sanctitas verò legalis
 non reddebat hominem verè & intrinsecè san-
 ctum, seu purum à peccato, sed tantum consti-
 tuebat talem, ut alii possent licitè & sine legis
 transgressione conversari cum eo. Unde in vete-
 ri lege mulier alienigena, seu non ex semine Isra-
 èl progenita, quantumvis ex se sancta & recta
 coram Deo, erat tamen immunda legaliter, quia
 non licebat per legem viro Israëlitarum eam uxorem
 habere: contra verò mulier Judæa origine, licet
 in se fuisset peccato inquinata, erat legaliter san-
 cta, quia licebat viro Judæo eam ducere in uxorem.
 Ex quo fiebat, quod si aliquando Israëlitarum
 ducerent in uxores alienigenas, filii ex talibus
 conjugis orti, erant immundi immundicia lega-
 li, quantumvis forte fuissent à peccatis propriis
 expiati, & in se puri & sancti, quia non licebat pa-
 rentibus Judæis eos retinere, sed jubebantur le-
 ge eos rejicere, & à se separare, ut colligitur ex li-
 bro 1. Esdræ c. 10. ubi jubetur Judæi à captivita-
 te Babylonica reversi, amovere à se omnes mu-
 lieres alienigenas, & filios quos ex eis susceperat,
 ut legaliter immundos. Similiter sacerdos, qui e-
 tiam nullâ suâ culpâ incididerat in cadaver, & il-
 lud tetigerat, fiebat immundus legaliter, quam-
 vis maneret intrinsecè sanctus coram Deo, quia
 nimirum non licebat cum eo communicare, do-
 nec purificatus esset legaliter. Item mulieres, etsi
 in partu non peccassent, post partum manebant
 immundæ per quadraginta vel per octoginta dies
 quia

B 2

quia ipsis non licebat adire templum. Quare Apostolus ad Hebræos 9. sanctitatem legalem vocat emundationem carnis, quia est externa, & sanctitatem animæ, quæ est per gratiam, emundationem conscientie, quia est sanctitas interior, ut ibi. le. c. 3. & 1. 2. qu. 102. art. 5. ad 4. & qu. 103. art. 2. observat S. Thomas: Ergo si sacramenta veteris legis sanctitatem duntaxat legalem significabant & conferebant, non poterant univocè convenire in ratione signi rei sacræ cum sacramentis novæ legis, quæ perfectam animæ sanctitatem tribuunt.

Dico secundo: de ratione sacramenti est significare perfectam sanctitatem, in actuali usu & susceptione sacramenti conferendam.

39 Probatur primò ex D. Thoma hic art. 2. docente, quod sacramentum est signum rei sacræ, inquantum est sanctificans homines, nempe suscipientes sacramentum, ut colligitur ex solut. ad 2. Ergo censet de ratione sacramenti esse quod significet perfectam sanctitatem in actuali usu & susceptione sacramenti conferendam. Unde in 4. dist. 1. qu. 1. art. 1. quæstione. 1. ad 3. docet serpentem æneum à Moyse in deserto iussu Dei elevatum, non fuisse sacramentum, & rationem assignat dicens: *Quamvis serpens æneus esset signum rei sacræ, non tamen inquantum sacrans est actus: quia non ad hoc adhibebatur, ut aliquis sanctificationis effectus perciperetur.*

30 Probatur secundo ratione quam adducit Serra hic art. 2. dubio unico: Si ad rationem sacramenti sufficeret significare gratiam, non quæ confertur in ejus usu, sed quæ conferenda erat per passionem Christi in lege Evangelica, sequeretur omnia sacrificia legis veteris fuisse sacramenta, significabant enim gratiam dandam per Christum & ejus passionem in lege Evangelica, ut docet D. Augustinus lib. 5. contra Julian. cap. 9. Sed hoc falsum est, ut colligitur ex D. Thoma 1. 2. qu. 101. art. 4. ad 2. Ergo de ratione sacramenti est significare perfectam sanctitatem actuali usu datam suscipienti sacramentum, Idem argumentum fieri potest de caeremoniis omnibus legis Mosaicæ, omnes enim significabant Christum, & gratiam per eum dandam, tanquam umbræ futurorum. Idem dicendum de matrimonio, tam in lege naturæ, quam Mosaicæ, significabat enim conjunctionem Christi cum Ecclesia, & consequenter gratiam per Christum dandam, & tamen non erat sacramentum propriè dictum: Ergo ad rationem sacramenti non sufficit significare gratiam de futuro conferendam, sed requiritur quod illam ut datam in actuali usu suscipienti sacramentum significet.

31 Probatur tertio: De ratione sacramenti est, quod sit signum practicum gratiæ, ut articulo præcedenti ostensum est: Sed non posset dici propriè signum practicum gratiæ, si eam non significaret ut dandam in actuali usu suscipienti sacramentum: Ergo illam ut sic dandam significat.

§. II.

Solvuntur objectiones.

32 Obijciunt primò contra primam conclusionem: Ad rationem sacramentorum veteris legis sufficiebat sanctitatem legalem atque adeo imperfectam, significare: Ergo & ad rationem sacramenti ut sic. Consequentia est legitima, sacramenta enim legis antiquæ fuerunt vera sacramenta: Illud autem quod sufficit ad rationem sacramenti veri in specie, est etiam sufficiens ad sacramen-

tum in genere. Antecedens verò probatur ad rationem sacramenti sufficit significare sanctitatem, quæ est propria statui in quo datur. Atque sanctitas propria statui legis Mosaicæ, est solùm legalis, carnea, & quasi umbra veteris sanctificationis, quæ sit per gratiam: Ergo ad rationem sacramentorum veteris legis, sufficiebat sanctitatem legalem significare.

Confirmatur: De ratione sacramenti, cum sit signum practicum, solùm est significare sanctitatem quam conferre potest: Sed sacramenta veteris legis perfectam sanctitatem quæ est per gratiam conferre non poterant, hoc enim est proprium sacramentorum novæ legis: Ergo eam non significabant, sed tantum sanctitatem legalem & imperfectam.

Ad objectionem respondeo negando Antecedens, & ad ejus probationem, distinguendo Majorem. Ad rationem sacramenti sufficit significare illam sanctitatem quæ est propria statui pro quo datur, si talis sanctitas non ordinatur tanquam dispositio ad aliam majorem sanctitatem, etiam in illo statu acquirendam, sed sit sanctitas finalis illius status, concedo Majorem. Si ordinatur tanquam dispositio ad aliam sanctitatem magis perfectam, pertinentem etiam ad illum statum tanquam finem; licet non ei proprium, nec ex vi ipsius acquirendum, nego Majorem. Similiter distinguo Minorem: sanctitas legalis erat statui legis Mosaicæ propria, & non ordinata ad sanctitatem magis perfectam, qualis est interna per gratiam, nego Minorem. Erat ordinata ad sanctitatem magis perfectam, tanquam disponens ad ipsam, concedo Minorem, & nego Consequentiam, nam ut hic art. 2. ad 3. dicit D. Thomas: *Res determinatur à fine & complemento*, ac proinde signum rei sacræ, seu sacramentum legis antiquæ, à sanctitate quæ est finis & complementum ipsius, non verò ab ea præcisè quæ est dispositio ad ipsam.

Ad confirmationem nego Majorem: Ad rationem enim signi practici gratiæ sufficit quod significet perfectam sanctitatem quam virtus propriæ confert, aut quæ in actuali ejus usu confertur: licet autem sacramenta veteris legis non haberent vim physicè productivam gratiæ, sicut sacramenta novæ legis, tamen Deum moraliter movebant & excitabant ad eam dandam tunc suscipientibus, subindeque in actuali eorum usu gratia conferebatur; atque adeo erant signa practica gratiæ, & perfectæ sanctitatis.

Contra secundam conclusionem obijciunt primò: Concilium Florentinum, in Decreto unionis definit sacramenta veteris legis non casualiter gratiam, sed eam solùm per passionem Christi dandam figurasse: in quo decreto notanda est particula *solùm*, quæ videtur designare solam aliam gratiam per illa sacramenta fuisse significatam, nisi eam quæ per Christi passionem in statu legis Evangelicæ conferenda erat: Ergo non est de ratione sacramenti ut sic, significare gratiam ut præsentem.

Secundò, D. Thomas in præfati art. 1. ad 1. asserit sanctitatem in sacramentis significari per modum causæ formalis, vel finalis: ex quo sequitur non esse necessarium in sacramento sanctitatem significari per modum causæ formalis, sed sufficere quod significetur per modum causæ finalis: At gratia quæ in actuali usu sacramenti confertur, significatur per modum causæ formalis, utpote cum actu & formaliter sanctificet: ergo in doctrina D. Thomæ, non est de ratione sacramenti ut sic, significare gratiam ut præsentem.

Ad objectionem respondeo negando Antecedens, & ad ejus probationem, distinguendo Majorem. Ad rationem sacramenti sufficit significare illam sanctitatem quæ est propria statui pro quo datur, si talis sanctitas non ordinatur tanquam dispositio ad aliam majorem sanctitatem, etiam in illo statu acquirendam, sed sit sanctitas finalis illius status, concedo Majorem. Si ordinatur tanquam dispositio ad aliam sanctitatem magis perfectam, pertinentem etiam ad illum statum tanquam finem; licet non ei proprium, nec ex vi ipsius acquirendum, nego Majorem. Similiter distinguo Minorem: sanctitas legalis erat statui legis Mosaicæ propria, & non ordinata ad sanctitatem magis perfectam, qualis est interna per gratiam, nego Minorem. Erat ordinata ad sanctitatem magis perfectam, tanquam disponens ad ipsam, concedo Minorem, & nego Consequentiam, nam ut hic art. 2. ad 3. dicit D. Thomas: *Res determinatur à fine & complemento*, ac proinde signum rei sacræ, seu sacramentum legis antiquæ, à sanctitate quæ est finis & complementum ipsius, non verò ab ea præcisè quæ est dispositio ad ipsam.